

**Posudek na diplomovou práci Bc. Lenky Křenkové
„Populační vývoj správních obvodů hlavního města Prahy mezi roky 2001 a 2013“**

Předkládaná diplomová práce se skládá z 84 stran, z čehož je 20 stran příloh, jedná se tedy o práci standardního rozsahu. Jak autorka píše v abstraktu, cílem práce bylo postihnout populační vývoj správních obvodů hlavního města Prahy mezi rokem 2001 a 2013. V rámci práce jsou zkoumány procesy úmrtnosti, porodnosti, migrace a stárnutí obyvatelstva. Práce je členěna do sedmi strukturovaných kapitol: 1. *Úvod*, 2. *Město, urbanismus a vývoj města*, 3. *Vývoj území a vnitřního členění hlavního města Prahy*, 4. *Politiky a strategie rozvoje hlavního města Prahy*, 5. *Populační vývoj správních obvodů hlavního města Prahy*, 6. *Strategie a politiky správních obvodů města Prahy zaměřené na demografickou strukturu obyvatelstva a* 7. *Závěr*. Následuje seznam použité literatury, seznam použitých datových zdrojů a přílohy.

Jak by oponent – vzhledem k vymezenému tématu, územní specifikaci a časovému období – očekával, zdrojem dat by mohly být výsledky posledních dvou populačních censů (2001 a 2011), což by sice vedlo k práci s jinou strukturou (např. by nebylo možné takto zkoumat úmrtnost), autorka by se však vyhnula některým základním problémům, které je s jejím zvoleným přístupem spojen. Ten se týká rozdílu mezi *de facto* (obvykle bydlícím) a *de iure* (trvale bydlícím) obyvatelstvem, což je problém všech velkých měst, především pak Prahy. Lidé zkrátka žijí někde jinde, než deklarují. S tím souvisí to, že např. ČSÚ, z výsledků demografické statistiky žádné analýzy za městské části Prahy nepublikuje, pouze za hlavní město Prahu (tj. srovnání s ostatními kraji), ať již z výsledků demografické statistiky¹. Publikovány jsou však výsledky sčítání za městské části ze zpracování dat 2011².

V úvodní kapitole je dále popsána použitá metodika, pouze by přehlednosti prospělo větší strukturování jednotlivých témat, takto autorka přechází bez varování od ukazatelů úmrtnosti, k plodnosti, aby na stejné straně (15) skončila u migrace. Opakovanou chybou jsou odkazy na literaturu, která není uvedena v přehledu, viz např. odkaz na ČSÚ 2011 nebo 2001 na téže straně. Velmi zvláštní je odkaz na citaci (Kučera, 2015) v případě shlukové analýzy, což je výňatek z bakalářské práce studenta Masarykovy University. Možná že, právě toto je zdrojem nevhodného použití této statistické metody v práci (viz dále).

Druhá kapitola je pěkně zpracována, jedná se však o geografickou koncepci města (tj. osídlení, osídlování), jeho vývoje a až na krátkou zmínku (Ouředníček) tak vazba na pojetí práce zvolení autorkou chybí. Opět: pokud píše o problematice osídlení města, pak mají k tomuto tématu spíše co říci právě výsledky sčítání. Následuje třetí kapitola obsahující základní informace o vývoji správní struktury Prahy a docela pěkné obrázky-mapy. Následující kapitola je zaměřena na Prahu jako celek, čtenář se doví celou řadu informací. Specifika městských částí (viz téma práce), které jsou často v rozporu s celkovou koncepcí magistrátu (bydlení, parkování) však nijak zpracovány nejsou.

Těžiště celé práce spočívá patrně v páté kapitole věnované populačnímu vývoji správních obvodů Prahy. Autorka začíná analýzou úmrtnosti, vypočetla úmrtnostní tabulky pro dvě šestiletá období a rozdíly naděje dožití za jednotlivé správní obvody se pohybují od 2,46 let na 3,19 let (s. 35). Ty vysvětluje lepším ovzduším, více zelení a větším klidem pro život (s. 36), což je vysvětlení, se kterým se dá silně polemizovat.

¹ Viz např. <https://www.czso.cz/csu/czso/zakladni-tendence-demografickeho-socialniho-a-ekonomickeho-vyvoje-hl-m-prahy-2013-ntv3a4x4fb>

² Viz např. <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/scitani-lidu-domu-a-bytu-2011-hlavni-mesto-praha-analyza-vysledku-2011-h9s8zd7irf>

Další část této kapitoly je věnována porodnosti, které „tvaruje demografickou strukturu odspoda“ (s.41) . Určitě by bylo vhodnější používat standardní demografickou terminologii a frazeologii, stejně jako nepoužívat v magisterské práci hovorové výrazy (např. Pražáci). K tvrzení o volbě okrajových částí v případě zakládání rodin (s. 44) je nutné především konstatovat, že klíčovým parametrem *každého* bydlení je především a hlavně cenová dostupnost bydlení. Cenové mapy pozemků a bydlení v Praze jsou toho jasným příkladem.

K použité shlukové analýze je třeba mít výhrady. Především pro shlukování *prostorových jevů* je nutné použít úplně jinou metodiku, viz např. předložená magisterské práce (Malárik, 2015) a rovněž výběr proměnných není vhodný. Obecně se doporučuje používat heterogenní proměnné, nikoliv ty, které vypovídají o tom samém jevu (protože jsou mezi sebou většinou korelované).

Kapitola věnovaná strategiím a politikám správních obvodů Prahy obsahuje výběrové šetření orientované na zástupce samospráv. Oponent sice není specialista na výběrová šetření, ale z dotazníku v příloze je patrné, že se jedná o *kvalitativní* (nominální) proměnné, za které je možné maximálně počítat modus a medián, nikoliv však průměr. Dalším problémem je četnost souboru, smysl má pouze komentování názorů volených zástupců lidu. V závěrečné části autorka shrnuje poznatky z předchozích kapitol.

Jak je patrné z předchozího, podle názoru oponenta práce obsahuje řadu formálních i věcných nedostatků, takže teprve po prezentaci práce bude možné případně práci doporučit k obhajobě.

Ing. Jaroslav Kraus, Ph.D.

6. září 2015